

Remissvar – Betänkandet Sveriges museum om Förintelsen (SOU 2020:21)

Kulturnämnden ansvarar för kulturfrågor i Region Stockholm och svarar på betänkandet för regionens räkning.

Sammanfattning

Region Stockholm ser positivt på det omfattande arbete som genomförts i anslutning till arbetet med betänkandet, men uttrycker tveksamhet till flera av de slutsatser som dragits. Snarare än betänkandets huvudförslag, som består i att inrätta ett museum i form av en ny, fristående myndighet anser Region Stockholm att museet bör inrättas inom ramen för Forum för levande historias uppdrag. Region Stockholm vill, oaktat slutligt beslut i frågan, betona vikten av samverkan inom såväl museisidan som forskarsidan. Bland museerna har läns museerna en stark ställning att nå ut till en bred publik när det gäller såväl berättelser som insamling av föremål, och strukturen av läns museer kan med fördel nyttjas i denna fråga.

Nedanstående punkter utgör en kort sammanfattning av yttrandet utifrån Region Stockholms perspektiv:

- Snarare än inrättandet av en ny myndighet förordas ett omformulerat uppdrag och en utveckling av Forum för levande historia.
- Att nyttja och utveckla samverkan mellan befintliga forsknings- och utbildningsinstitutioner istället för att skapa nya är att föredra
- Samverkan med befintliga aktörer i Stockholms län som Judiska museet, Judisk kultur samt övriga verksamma intresseorganisationer bör beaktas.
- Än mer samverkan med landets läns museer samt större andel medel än de 2 miljoner som planeras är önskvärt.
- Ett utökat digitalt fokus i det kommande arbetet, särskilt vad det gäller föremålsinsamlingen som kräver digitalisering och kanske rent fysiskt kan finnas på andra orter.

Kapitel 5 Museets inriktning och uppdrag

5.3.2 Publik verksamhet och förmedling

En mycket traditionell bild målas här upp av museal verksamhet medan vi just nu befinner oss i en tid där det digitala behovet är större än någonsin och

digitala lösningar för att nå ut i till exempel klassrummen utan fysiska besök efterfrågas starkt. Region Stockholm vill påtala att det digitala behovet är mer omfattande än det som framgår i utredningen. Placeringen av museet ska inte bli avgörande för om det går att ta del av dess innehåll. Ett utvecklat samarbete med regionala och lokala museer återkommer som en röd tråd i detta remissvar och poängteras även här.

Kapitel 6 Verksamhetens organisation och lokalbehov

6.3.2 Uppdrag att påbörja insamling

Här bör läns museerna i landet ses som en resurs att ta tillvara och använda för att få ut frågan till hela landet. De olika regionala särdragen med koppling till Förintelsen kan på så sätt också belysas. En omfördelning av medel behöver i så fall göras så att läns museerna tillförs extra medel för detta. Att digitalisera och tillgängliggöra materialet skulle i så fall bli huvuduppdraget för den museimyndighet som blir utsedd att stötta i samlingsarbetet.

6.4.2 Förändring av Forum för levande historia

Region Stockholms förordar att Forum för levande historia (FLH) får en ändrad instruktion. Avseende att bygga upp egna samlingar bör det utredas om detta kan göras i nära samverkan med läns museerna och att den samling som byggs upp blir i en digital form som kan komma alla till del. Att utgå från en befintlig fungerande verksamhet och utveckla denna är att föredra, inte minst då befintliga nätverk och den upparbetade och omfattande pedagogiska verksamhet som bedrivs hos FLH är en bra grund att bygga vidare på.

6.6 Lokalbehov och lokalernas publika tilltal

Region Stockholms ställer sig tveksam till att uppföra en ny byggnad utan förordar istället att medel används till pedagogiska digitala verktyg för att nå ut till breda målgrupper i hela landet.

Vandringsutställningar kopplade till detta som kan visas på museer i hela landet är också att föredra liksom inlån av utställningar från andra Förintelse museer som kan kompletteras och problematiseras utifrån svenska förhållanden.

Kapitel 7 Samlingar, samverkan och forskning

7.2 Behov av insamling och tillgängliggörande av föremål och arkivmaterial

Här är det önskvärt med tydligare formuleringar kring ett digitalt och samlande uppdrag där det nya museet blir en ny samlande digital nod som tillgängliggör material från hela landet. Att också koppla på fler internationella databaser och arkiv till detta är en självklarhet som behöver framgå tydligare.

7.3.1 Samverkan med läns museerna

En samverkan med landets regionala och lokala museer ska inte ses som ett projekt utan vara en integrerad del i den löpande verksamheten. Att avsätta 2 miljoner årligen i förhållande till de ca 50-60 miljoner i årligt anslag som uppskattats är en underestimering och visar på att ytterligare utredning kring samverkan behövs.

7.3.2 Samverkan med Judiska museet

Region Stockholm ser positivt på att en samverkan med Judiska museet särskilt lyfts och att ett årligt anslag för samverkan kopplas till detta.